

2. Справа «Данкевич проти України» (Заява № № 40679/98) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_170

3. Петришин О.В. Загальна теорія держави та права / О.В. Петришин. – Харків: Право, 2020. – С. 121–122.

4. Цвайгерт К. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права / К. Цвайгерт, Х. Хьоц., 1998. – 110 с.

5. Бардаченко Л. Перспективи проведення судової реформи / Л. Бардаченко. // Правовий тиждень. – 2009. – С. 12–15.

6. Нікітчук І. Прецедент у цивільно-правових відносинах України. // Юридичний журнал. – 2004. – С. 11–12.

7. Реутов В.П. Юридическая практика и развитие законодательства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук / Реутов В.П. – Свердловск, 2001. – 21 с.

Зінсу О.І.

аспірантка відділу докторантури та ад'юнктури,

Національна академія внутрішніх справ, м. Київ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3801-6203>

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ

Домашнє насильство – це складне соціальне явище та протизаконне діяння. Сучасна глобальна ситуація свідчить, що домашнє (сімейне/подружнє/побутове) насильство є одним із найбільш систематичних, широко розповсюджених порушень прав людини й громадянина та може приймати різні форми: вербальне, емоційне, психологічне, фізичне, сексуальне, економічне. Вплив домашнього насильства на учасників конфлікту має негативні наслідки для фізичного, сексуального та психічного здоров'я; також несе значні соціальні витрати й, зрештою, стає тягарем для суспільних та державних інтересів, ставлячи під загрозу принципи демократії, гуманізму. Що своєю чергою спонукало міжнародне товариство до прийняття та запровадження в суспільне буття низку

правових актів по засудженню, запобіганню та протидії домашньому (сімейному/ подружньому/побутовому) насильству.

Вагомим внеском в історичне становлення міжнародного права у галузі протидії та запобігання домашньому насильству є прийняття Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Історично, що 7 грудня 1999 року Генеральною Асамблеєю ООН 26 листопада оголошено Міжнародним днем боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок.

Чільне місце у системі профілактики запобігання, протидії домашньому насильству належить міжнародним концепціям, стандартам, які окреслені міжнародним законодавством та поступово запроваджуються в національне законодавство країн світу. А саме: мережа притулків для осіб, постраждалих від домашнього насильства, інститут термінового заборонного припису, обмежувальних заходів, корекційних програм для потерпілих і окремо корекційних програм для кривдників.

Наприклад, у Франції, відповідно до статті 515-12 Цивільного кодексу Республіки Франції заходи, зазначені захисним наказом/приписом (*l'ordonnance de protection*) застосовуються тривалістю до 6 (шести) місяців з часу повідомлення про наказ. Зазначені в захисному наказі/приписі заходи можуть бути змінені, припинені, чи продовжені, якщо протягом строку дії визначених судом заходів було подано клопотання про розлучення чи здійснено припинення шлюбу у судовому порядку, або якщо суддя сімейного суду отримав клопотання про здійснення батьківських повноважень [3, ст. 515-12] (*Code France, art.515-12*).

Свою чергою, в Україні відповідно до статті 26 Закону України Про запобігання та протидію домашньому насильству та статті 350-6 Цивільно-процесуального кодексу України обмежувальний припис видається на строк від одного до шести місяців [1, ст. 26; 2. ст. 350-6] (*Zakon Ukraine,2017*), (*Code Ukraine,2004*). Після закінчення встановленого судом строку обмежувального припису у разі необхідності, вмотивованості та у визначеному законодавством порядку обмежувальний припис може бути продовжений на строк не більше шести місяців. Між тим, за результатами оцінки ризиків

домашнього насильства терміновий заборонний припис виноситься строком до десяти діб [1, ст. 25] (*Zakon Ukraine, 2017*).

Що стосується корекційних Програм для кривдників, осіб, схильних до вчинення домашнього насильства, та Програм для потерпілих осіб, то слід зазначити що корекційні програми поділяються на добровільні й обов'язкові та можуть відокремлюватися або не відокремлюватися, залежно від панівної культури суспільства, певних взаємозалежних перемінних та інших чинників, окремо для чоловіків і окремо для жінок. Наприклад, у Киргизькій Республіці Типова корекційна програма по зміні насильницької поведінки для осіб, які вчинили сімейне насильство включає добровільну та обов'язкову програму та окремо визначено програму для чоловіків і окремо програму для жінок [4].

Слід також відзначити, що при складанні корекційних програм істотним є врахування соціокультурних вимірів учасників проходження програм, їх соціальний статус, демографічний сегмент, монокультура. Адже, саме соціокультурні складові суспільства інколи позначають складності вирішення конфлікту домашнього насильства, приміром, в міграційному середовищі, міжнаціональних сім'ях чи у сім'ях мігрантів. У зв'язку з чим, канадська вчена, дослідниця домашнього насильства Гайда Хасан слушно, наголошує, що домашнє насильство в контексті культурного різноманіття є надзвичайно складним явищем для боротьби із запобіганням, а також втручанням через його численні складові, які залишається недостатньо відомим та недостатньо документованим [4, с. 5]. (*Ghayda Hassan, 2013*).

Водночас значущими складовими системи запобігання, протидії домашньому насильству як на світовій арені, так і в конкретній країні поряд з охоронними, запобіжними заходами є ефективне правове виховання, виховання поваги до своєї національної культури та культури й цінностей інших народів; коректно складені та вміло підібрані корекційні програми; ефективне здійснення просвітницької, роз'яснювальної діяльності; суттєвий психологічний супровід та соціальна підтримка.

Підсумовуючи, зауважимо, що виділені нами аспекти юридичного дискурсу домашнього насильства лише в найбільш загальних рисах

позначають озвучену проблематику. Кожен з цих аспектів потребує окремого поглибленого дослідження у чому і вбачаються перспективи подальшого наукового пошуку.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.02.2021).

2. Цивільно-процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст. 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.02.2021).

3. Code civil (France)-le site officiel:République Française.-Légifrance.- le service public de la diffusion du droit.-Titre : XIV : Des mesures de protection des victimes de violences (Articles 515-9 à 515-13)-Droit national en vigueur.-Codes-Code civil.-Version en vigueur au 01 février 2021. URL: <https://legifrance.gouv.fr/LE...> (дата звернення: 01.02.2021).

4. Типовая коррекционная программа по изменению насильственного поведения для, совершивших семейное насилие : Приложение № 3 к постановлению. Правительства Кыргызской Республики от 1 августа 2019 года № 390 О порядке осуществления охраны и защиты от семейного насилия – редакция:01.08.2019. Министерство Юстиции Кыргызской Республики. URL: <http://cbd.minjust.gov.kg/view> (дата звернення:01.02.2021).

5. Ghayda Hassan Violence conjugale et diversité culturelle. – Université Laval, Québec, Canada. Revue Internationale de la Recherche Interculturelle. Page d'accueil > Vol. 3, No 2 (2013) > (pour télécharger le numéro complet cliquez sur PDF). P. 5–8. URL: www.journal.psy.ulaval.ca/ojs (дата звернення: 01.02.2021).